

Kvalitetskrav: ansvar och kontinuerlig uppföljning av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå

Inledning

Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) är det högsta kollegialt valda organet vid Högskolan Dalarna. UFN:s huvudsakliga uppdrag är att skapa förutsättningar för god akademisk kvalitet i lärosätets utbildnings- och forskningsverksamhet. I uppdraget ligger ansvar för att upprätta kvalitetskrav och -kriterier för utbildning vid Högskolan Dalarna (HDA), samt att systematiskt utvärdera utbildningarna utifrån dessa kvalitetskrav.

I beskrivningen av HDA:s systematiska kvalitetsarbete åskådliggörs kvalitetssystemet som tre pelare som interagerar och tillsammans skapar förutsättningar för samt följer upp de aktiviteter som är nödvändiga för att uppfylla kvalitetskraven för utbildning: 1) *Verksamhetsstyrning och uppföljning*, där verksamhetsplaner och -berättelser är centrala dokument inte minst för att kanalisera resurser till kvalitetsarbetet. 2) *Planerad utvärdering och granskning*, i vilken UFN:s och forskarutbildningsnämndens (FUN) regelbundna interna utvärderingar, fastställande av kurs- och utbildningsplaner, och UFN:s fastställande av allmänna studieplaner samt universitetskanslersämbetets granskningar av utbildning och forskningsverksamhet ingår. Samt, 3) *Operativt och kontinuerligt kvalitetsarbete* som innefattar den löpande verksamheten för att säkerställa kvalitet och utveckla utbildningarna.

En förutsättning för det operativa och kontinuerliga kvalitetsarbetet är enligt HDA:s Policy för Systematiskt kvalitetsarbete (C 2022/757), att kvalitetsansvaret är en gemensam angelägenhet för högskolans studenter, lärare och övrig personal. Detta innebär att var och en har ett ansvar för att bidra till att säkerställa och utveckla kvaliteten. Innebörden och omfattningen av detta ansvar är också kopplad till specifika uppdrag: prefekter, avdelningsledare, ämnesansvariga, examinatorer, programansvariga, kursansvariga, och studentrepresentanter är centrala ansvarsfunktioner på olika nivåer och inom olika områden. Operativa delar av uppgifter och ansvarsområdena kan fördelas/delegeras inom kollegiet, men den som innehar kvalitetsansvarsfunktionen är ytterst ansvarig för att uppgifterna genomförs.

I föreliggande dokument anges kvalitetskrav för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. För tydlighet och för att knyta ihop de olika delarna i kvalitetssystemet anges för varje aktivitet vilken funktion som bär ansvaret för att aktiviteten genomförs samt hur uppföljning/avstämning sker och av vilken funktion.

Kvalitetskrav, ansvar och kontinuerlig uppföljning

Det operativa och kontinuerliga kvalitetsarbetet handlar framför allt om att säkerställa uppfyllande av de grundläggande kraven:

- *Att all utbildning ska vara relevant och bedrivs med hög kvalitet.*
- *Att forskningsanknytning ska säkerställas i alla kurser.*
- *Att aktiva nätverk ska utvecklas och underhållas i syfte att följa akademiska utvecklingen nationellt och internationellt.*
- *Att kurser och utbildningsprogram ska utvecklas kontinuerligt såväl akademiskt som med avseende på studenternas anställningsbarhet.*

Ansvaret för att uppfylla kvalitetskraven är gemensamt men vilar till stor del på ämnesansvariga och för programansvariga för yrkesprogram, och ytterst på institutionernas prefekter.

Uppföljning sker framför allt genom UFN:s utvärderingar, och genom institutionernas verksamhetsberättelser. Terminsvisa dialoger mellan institutionernas ledningsråd (IL) och dekan – *Kvalitetsdialog* – syftar till att ge stöd till detta kontinuerliga kvalitetsarbete. Inför dessa dialogmöten ansvarar prefekt för att ett diskussionsunderlag sammanställs i form av en kort rapport enligt UFN:s mall. Resultatet av dialogmötena ska vara en del av det underlag som institutionen sedan använder inför upprättande av kommande verksamhetsplan/verksamhetsberättelse.

Specifika delar av det operativa och kontinuerliga kvalitetsarbetet är lagstadgade och/eller identifierade av UFN som fundamentala för upprätthållande av kvalitativ utbildning. Dessa kvalitetskrav/-aktiviteter sorteras nedan under rubrikerna: *Kompetensförsörjning, Examina, Kurser och kursanalys, samt Utbildningsprogram och programanalys*. För varje aktivitet anges ansvarig för genomförande samt hur uppföljning eller avstämning genomförs.

Kompetensförsörjning

- *Institutionen ska säkerställa tillräcklig lärarkompetens och lärarkapacitet för att genomföra all utbildning.*
Avdelningsledare ska inför kurs- och programtillfällen, i samråd med ämnesansvarig, programansvariga för yrkesexamen och examinatorer, bedöma om lärarkompetens och -kapacitet är tillräcklig för att genomföra utbildningen.
Ansvarig: prefekt.
Avstämning: vid kvalitetsdialog rapporteras text om kurser ställts in på grund av bristande lärarkapacitet, och de kommande årens kompetensbehov och prognos för kompetensförsörjning diskuteras.
- *Personer som bemannar kvalitetsansvarsfunktioner ska uppfylla de ställda kompetenskraven.*
Kompetenskrav för att kunna utses till ämnesansvarig, programansvarig och examinator regleras genom styrdokumentet Regler för ämnesansvarig och examinator på grund-, avancerad- och forskarutbildningsnivå, programansvarig på grund- och avancerad nivå, samt studierektor för forskarutbildningsämne (C 2023/1565).
Ansvarig: prefekt
Uppföljning: vid kvalitetsdialog ska terminsvis redogöras för vidtagna åtgärder för korrigering av tidigare avvikelser, nuvarande avvikelser och plan för åtgärd.

Examina

- *Det ska säkerställas att förutsättningarna för examenstillstånd upprätthålls i enlighet med gällande kriterier för inrättande.*
Ansvarig: prefekt.
Uppföljning: UFN:s utvärdering av utbildning.
- *Institutionen ska säkerställa examensarbetenas nivå och kvalitet genom någon form av intern eller extern granskning.*
Detta kan t.ex. göras genom utbyte mellan ämnen vid HDa eller som utbyte av examensarbeten med annat lärosäte.
Ansvarig: ämnesansvarig eller programansvarig för yrkesprogram.
Avstämning: vid kvalitetsdialog lämnas redogörelse för hur detta hanteras för institutionens olika examensutgångar.

Kurser

- *Till varje kurs ska finnas en kurshandbok¹ (digital eller fysisk) som konkretiserar kursens mål relaterade till innehåll, lärandeaktiviteter, examinationer och betygs- och bedömningskriterier.*
Innehållet ska uppdateras av lärarkollegiet utifrån kurs- och programanalyser.
Ansvarig: kursansvarig lärare.
Avstämning: vid kvalitetsdialog rapporteras förekomst av kurshandböcker terminsvis.
- *Examinationsuppgifter och bedömningskriterier för kursens examinerande moment ska vara utformade i relation till kursens mål.*
Ansvarig: examinator.
Uppföljning: ämnesansvarigs uppföljning av kursanalys.

Kursanalys

Kursanalyser ska vid Högskolan Dalarna bidra till att utbildningarna genomgår en medveten och systematisk förbättring och utveckling med utgångspunkt i erfarenheter från genomförda kurser. Underlag utgörs av den samlade dokumentationen från kursen, samt deltagande lärares och studenters synpunkter.

Datainsamling och analys

- *Studenter ska ges möjlighet att lämna synpunkter anonymt (kursvärdering). Kursansvariga lärare får därutöver välja de mest ändamålsenliga metoderna för insamling av studenternas synpunkter². Examinator ansvarar för att det genomförs en kursanalys. Denna ska redogöra för ett antal punkter. Obligatoriskt:*
 - Vad var nytt jämfört med förra gången kursen gavs?
 - Hur har kursen fungerat? Redovisa sammanfattat synpunkter från undervisande lärare och studenter. Kommentera särskilt hur kursens lärandeaktiviteter och examinationer har lett till att kursens lärandemål har uppnåtts, forskningsanknytningen samt på vilket sätt studentinflytandet har tagit form.
 - Beskriv de åtgärder som föreslås för att utveckla kursen samt förslag på därav följande uppdateringar av kurshandbok och/eller kursplan.

¹ Regler för kurs- och utbildningsplaner på grundnivå och på avancerad nivå, C 2024/1279.

² Rektorsbeslut om ny hantering av kursvärderingar och kursanalyser, C 2023/1705.

Tillgängliggörande

- *Kursansvarig ansvarar för att kursanalysen görs tillgänglig:*
 - Efter avslutad kurs ska kursanalys sammanställas i avsett formulär och arkiveras.
 - Kursanalys ska kommuniceras till kursens intressenter. Minst till nuvarande studenter och studenter i kommande kurstillfälle och studentkåren. För kurser på forskarnivå även till handledare och studierektorer för forskarutbildningen.

Uppföljning

- *Kollegiet ansvarar för att kursanalyser följs upp på ämnes- eller programnivå*

Kursanalyser av kurser på grundnivå eller avancerad nivå ska följas upp av ämnets och programmets lärarkollegium t.ex. vid ämnes- eller programmöten. Kursanalyser av kurser på forskarnivå ska följas upp av de grupper som utsetts av prefekt som beredande för frågor relaterade till forskarutbildningarna vid respektive institution med forskarutbildning.³ Vid uppföljning av kursanalys av kurs som ingår i ett huvudområde ska progressionskedjan mot examensmålen beaktas. Ämnesansvariga och programansvariga för yrkesprogram ska terminsvis rapportera till IL respektive (för lärarutbildningar) till Lärarutbildningsnämnden vilka kursanalyser som genomförts (tabell) och vilka åtgärder som vidtagits och planeras.

Ansvarig: ämnesansvarig

Uppföljning: terminsvis rapport till IL respektive Lärarutbildningsnämnden med redogörelse för vilka kursanalyser som genomförts och inte genomförts, samt över de identifierade åtgärder som kräver resurser.
- *Institutionen ansvarar för kursanalyser inklusive kursvärderingar genomförs och sammanställs samt att åtgärder vidtas.*
 - Institutionens ledningsråd ska terminsvis via ämnesansvarigs rapport följa upp att genomförande av kursanalyser möjliggjorts; att kursanalyser genomförts med angivet innehåll; att kursanalyser tillgängliggjorts och att åtgärder på kursnivå genomförts. Utifrån de samlade kursanalyserna ska övergripande utvecklingsområden identifieras.
 - Inom ramen för verksamhetscykeln ska institutionen tilldela resurser för att möjliggöra förbättringsåtgärder som är prioriterade och kräver större utvecklingsinsatser.

Ansvarig: prefekt.

Uppföljning: vid kvalitetsdialog presenteras årligen en förteckning över genomförda kursanalyser och en redogörelse för de övergripande utvecklingsområden som identifierats utifrån dessa.

Utbildningsprogram

- *Till varje program ska finnas en programhandbok⁴ (digital eller fysisk) med fördjupad information om innehåll och genomförande såsom i vilken ordning kurserna ges.*

Innehållet ska vid behov uppdateras av lärarkollegiet utifrån kurs- och programanalyser, samt genomförda utvecklingsinsatser.

Ansvarig: programansvarig.

Uppföljning: vid kvalitetsdialog rapporteras förekomst av programhandböcker terminsvis.

³ Dessa grupper eller organ regleras inte centralt utan faller under prefekts beslutsmandat.

⁴ Regler för kurs- och utbildningsplaner på grundnivå och på avancerad nivå, C 2024/1279.

Programanalys

En årlig programanalys vid Högskolan Dalarna (HDA) ska bidra till att utbildningsprogram genomgår en medveten och systematisk utveckling. Underlag utgörs av den samlade dokumentationen från kurser, dialog med ämnesansvarig(a) och undervisande lärare samt studenters synpunkter.

Datainsamling och analys

- *Studenter ska ges möjlighet att lämna synpunkter anonymt⁵. Programansvariga lärare får därutöver välja de mest ändamålsenliga metoderna för insamling av studenternas synpunkter. Programansvarig ansvarar för att genomföra en programanalys. Denna ska redogöra för ett antal punkter, ordnade här efter vad som är obligatoriskt respektive rekommendationer.*

Obligatoriskt:

- Vad var nytt jämfört med förra gången en programanalys gjordes?
- Hur har programmet fungerat? Redovisa sammanfattat synpunkter från undervisande lärare, studenter och ämnesansvariga och kommentera särskilt säkerställande av att examensmålen kan nås, studentinflytande, bemanning samt genomströmning och söktryck.
- Beskriv de åtgärder som föreslås för att utveckla programmet samt förslag på därav följande uppdateringar av programhandbok och/eller utbildningsplan.

Rekommendationer:

- Studenternas anställningsbarhet.
- Social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.
- En beskrivning av programmets Forskningsanknytning.
- Studentcentrerat lärande.
- Samverkan med näringsliv och andra avnämare genom branschråd, platsbesök etc.
- Internationalisering.

Tillgängliggörande

- *Programansvarig ansvarar för att programanalysen görs tillgänglig:*
 - Programanalysen ska sammanställas i avsett formulär och arkiveras.
 - Programanalysen ska kommuniceras till programmets intressenter. Varav minst till nuvarande studenter och studenter i kommande programtillfälle, studentkåren, undervisande lärare i programmet, ämnesansvarig, avdelningsledare, prefekt, IL, Lärarutbildningsnämnden då det gäller lärarutbildningsprogram samt i förekommande fall samverkanspartner.

Uppföljning

- *Kollegiet ansvarar för att programanalyser följs upp på ämnes- och programnivå*
Programanalyser ska följas upp av programmets lärarkollegium företrädesvis vid programmöten och vid behov vid ämnesmöten. Programansvariga ska terminsvis rapportera till IL respektive (för lärarutbildningar) till Lärarutbildningsnämnden vilka programanalyser som genomförts (tabell) och vilka åtgärder som vidtagits och planeras.
Ansvarig: programansvarig
Uppföljning: terminsvis rapport till IL respektive Lärarutbildningsnämnden med redogörelse för vilka programanalyser som genomförts och inte genomförts, samt över de identifierade åtgärder som kräver resurser.

⁵ Se Obligatoriska frågor för programutvärdering (beslut UFN, C 2024/933), som rör frågor till studenterna.

- *Institutionen respektive LUN (för lärarutbildningar) ansvarar för att programanalyser inklusive programvärderingar genomförs, sammanställs och att nödvändiga åtgärder vidtas.*
 - Institutionens ledningsråd respektive Lärarutbildningsnämnden ska årligen via programansvarigs rapport följa upp att genomförande av programanalyser möjliggjorts; att programanalyser genomförts med angivet innehåll; att programvärderingar och programanalyser tillgängliggjorts och att nödvändiga åtgärder genomförts. Utifrån de samlade programanalyserna ska övergripande utvecklingsområden identifieras.
 - Inom ramen för verksamhetscykeln ska institutionen tilldela resurser för att möjliggöra förbättringsåtgärder i de fall dessa är prioriterade och kräver större utvecklingsinsatser. För lärarutbildningar meddelar Lärarutbildningsnämnden önskemål om förbättringsåtgärder till institutionerna.

Ansvarig: prefekt respektive ordförande Lärarutbildningsnämnden

Uppföljning: vid kvalitetsdialog ska årligen presenteras förteckning över genomförda programanalyser och en redogörelse för de övergripande utvecklingsområden som identifierats utifrån dessa.

Individuella studieplaner

- *För varje studerande på forskarutbildningsnivå ska en individuell studieplan upprättas och årligen följas upp.*

Ansvarig: studierektor för forskarutbildning

Uppföljning: studierektors sammanställning till institutionens ledningsråd